

Bijzondere bijstand voor eigen bijdragen

DOOR Ingeborg Lunenburg

In Nederland kennen we verschillende inkomensafhankelijke regelingen die zijn gericht op specifieke doelen zoals wonen, zorg, onderwijs en kinderopvang. Het voeren van generiek inkomensbeleid is in beginsel voorbehouden aan het Rijk. Denk aan de huurtoeslag en zorgtoeslag. Ook bepaalt het Rijk de omvang van het zorgkostenpakket in de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ).

Het antwoord op de vraag of gemeenten burgers aanvullend financieel mogen ondersteunen, is kort: nee. Als de wetgever een bewuste keuze heeft gemaakt om bepaalde kosten niet te vergoeden, dan mag de gemeente dat niet. Toch hoor je Haagse bewindslieden vaak het volgende zeggen: 'Daar kan de gemeente bijzondere bijstand voor verlenen, dat gaat namelijk over maatwerk.' Onterecht, zo blijkt uit de jurisprudentie.

De opdracht

Voor gemeenten formuleert de Wet Werk en Bijstand (WWB) een wettelijke opdracht om individuele bijzondere bijstand te verlenen als er geen uitsluitingsgronden van toepassing zijn. Een daarvan is de voorliggende voorziening. Twee

voorbeelden die in de jurisprudentie vaak aan bod komen zijn de Zvw en AWBZ. Iemand moet het oordeel over de noodzaak van de kosten kunnen passeren om aanspraak te kunnen maken op bijzondere bijstand. Dat komt kort gezegd op het volgende neer. Oordeelt de voorliggende voorziening (impliciet) dat bepaalde kosten niet noodzakelijk zijn, dan mag de gemeente geen bijzondere bijstand verlenen. Een soort Monopoly; ga terug naar Start, u ontvangt geen financiële vergoeding.

Eigen bijdragen

Iedereen die gebruik maakt van zorg of een voorziening moet daarvoor vaak nog iets (bij)betalen. In het algemeen wordt dat aangeduid als een eigen bijdrage. In deze column wordt alleen de wettelijke

eigen bijdrage besproken en niet die op basis van een aanvullende ziektekostenverzekering. De volgende drie soorten eigen bijdragen zijn te onderscheiden.

1. Het vergoeden van de volledige zorg of voorziening, waarvoor na levering een eigen bijdrage wordt opgelegd omdat er een besparingsmotief aan ten grondslag ligt. Een voorbeeld is orthopedisch schoeisel op grond van de Zvw. De eigen bijdrage wordt opgelegd omdat iedereen schoenen nodig heeft. De Zvw vergoedt als het ware alleen de meerkosten die iemand met een voetafwijking heeft. Geen bijzondere bijstand dus voor deze eigen bijdrage¹.
2. De zorg of voorziening wordt niet volledig vergoed. Een deel wordt vergoed en een deel moet iemand zelf betalen. Voorbeelden zijn het hoorapparaat en tandheelkundige hulp² waarvoor 25 procent van de kosten zelf moet worden betaald. Een bewuste keuze van de wetgever dus en ook voor deze eigen bijdrage dan ook geen bijzondere bijstand³.
3. Het vergoeden van de volledige zorg of voorziening, waarvoor nog wel een eigen bijdrage wordt gevraagd. Voorbeelden zijn Persoonlijke verzorging op grond van de AWBZ, het zittend ziekenvervoer, de eerst vijf behandelingen van eerstelijns psychologische zorg, kraamzorg op grond van de Zvw⁴ en een voorziening op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Foto: ANP / Lex van Lieshout

Elke maand neemt Ingeborg Lunenburg in Sociaal Bestek een rechterlijke uitspraak onder de loep. Wat kunnen we ervan leren?

De vraag is of met het vragen van de eigen bijdragen bedoeld onder punt 3 een oordeel wordt gegeven over de noodzaak van de kosten. En zo ja, mag (of moet) de gemeente dan bijzondere bijstand verlenen. Daarvoor nemen we een kijkje in de jurisprudentie.

Verbaasd

De Centrale Raad oordeelde in 2006 dat als een aanvraag om bijzondere bijstand voor de eigen bijdrage wordt gedaan, dat de noodzaak voor het – in die zaak – verlenen van rechtshulp dan kan worden aangenomen⁵. Daarmee is de Wet op de rechtsbijstand (Wrb) weliswaar een voorliggende voorziening, maar door het vragen van een eigen bijdrage is die niet toereikend. In de parlementaire stukken van de Wrb is de mogelijkheid om op de bijzondere bijstand terug te vallen benoemd. Uit deze uitspraak kan worden geconcludeerd dat gemeenten bijzondere bijstand verlenen voor eigen bijdragen als bedoeld onder punt 3 omdat het bijzonder

noodzakelijke kosten van het bestaan zijn, die redelijkerwijs niet uit een inkomen op bijstandsniveau kunnen worden voldaan. Verbaasd ben ik dan ook over de uitspraak van de Centrale Raad over dit ‘soort’ eigen bijdragen op grond van de AWBZ en de Zvw⁶. Gesteld wordt dat uit het vragen van een eigen bijdrage blijkt dat in de voorliggende voorziening een bewuste keuze is gemaakt voor de noodzaak van het vergoeden van de kosten. De voorliggende voorziening staat daarom in de weg voor het verlenen van bijzondere bijstand. Met deze uitspraak wijkt de Centrale Raad naar mijn mening niet gemotiveerd af van de eerdere genoemde uitspraak in 2006.

Tot slot

In het Regeerakkoord Rutte II staat dat er een verruiming komt voor het verlenen van individuele bijzondere bijstand. Ik adviseer de wetgever dan ook aandacht te besteden aan de formulering van de wettelijke bepalingen daarover. Gelet op het aantal eigen bijdragen dat wordt

gevraagd is er een stapeling van kosten die iemand op bijstandsniveau echt niet kan betalen. Ik merk daarbij nog op dat in deze column niet eens het verplicht eigen risico van thans € 350 en de kosten van fysiotherapie die niet of tot een flink aantal behandelingen niet wordt vergoed, zijn besproken. ■

Ingeborg Lunenburg is zelfstandig opleider, auteur en adviseur.
www.ingeborglunenburg.nl

Noten

1. Centrale Raad van Beroep 28-04-2009, LJN BI4178 WWB
2. zie artikel 2.31 lid 3 Regeling zorgverzekering
3. Centrale Raad van Beroep 25-01-2012, LJN BV1899 WWB
4. Zie hoofdstuk 2 paragraaf 1.5 Regeling zorgverzekering
5. Centrale Raad van Beroep 31-10-2006, LJN AZ1426 WWB
6. Centrale Raad van Beroep 29-01-2013, LJN BY9838 WWB

Advertentie

talenter

TALENTER: ECHTE SPECIALISTEN IN WERK, INKOMEN EN ZORG

Talenter is een zeer succesvolle detachingspartner gespecialiseerd in de Sociale Zekerheid en Zorg. Wij binden professioneel en hoogopgeleid personeel langdurig aan onze organisatie door goed werkgeverschap en door het aanbieden van interessante en uitdagende projecten. Talenter biedt haar medewerkers de mogelijkheid en de ruimte om hun talenten ten volle in te zetten en te ontwikkelen. Wij onderscheiden ons door enthousiasme voor het vak, plezier in ons werk en de snelheid waarmee we dit doen. Bij Talenter gaat het om Talent!

Kijk voor meer informatie op www.talenter.nl.

Bezoekadres:

Talenter
Herculesplein 80
3584 AA Utrecht

T +31 (0)30 77 40 100
F +31 (0)30 21 93 803
E info@talenter.nl

CORE BUSINESS VAN CONCLUSION